

BEYNƏLXALQ ƏLAQƏLƏR SAHƏSİ ÜZRƏ 2011-Cİ İLDƏ GÖRÜLMÜŞ İŞLƏRƏ DAİR HESABAT

I. Təqaüdlər hesabına xaricdə təhsil. 2011-ci ildə istər qüvvədə olan ikitərəfli razılaşmalar, istərsə də müxtəlif ölkələrin Azərbaycan vətəndaşlarına ayırdığı təqaüdlər çərçivəsində azərbaycanlı gənclərin dövlət xətti ilə dünyanın müxtəlif ölkələrində müxtəlif pillələr üzrə təhsil almağa göndərilməsi davam etdirilmişdir. Bu ölkələr sırasında Türkiyə, Rusiya, Çin və.s ölkələrinin adlarını göstərə bilərik. Göndərilən tələbə kontingentinin sayına görə isə Türkiyə və Rusiyanın adı xüsusilə qeyd olunmalıdır.

2000-ci ilin dekabrında imzalanmış Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi ilə Türkiyə Respublikası Milli Təhsil Nazirliyi arasında təhsil və elm sahələrində əməkdaşlıq haqqında Protokolunun 1, 2 və 4-cü maddələrinə əsasən azərbaycanlı gənclərin Türkiyənin ali məktəblərində dövlət xətti ilə təhsil almaları üçün Türkiyə dövləti 2011-2012-ci tədris ili üçün 150 nəfərlik (50 nəfər Ahıska türkü mənşəli Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları) kontingent ayırmışdır. Hazırda dövlət xətti ilə Türkiyə ali məktəblərində 487 nəfər Azərbaycan vətəndaşı təhsil alır.

2002-ci ilin fevralında imzalanmış «Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi ilə Rusiya Federasiyası Təhsil Nazirliyi arasında təhsil sahəsində əməkdaşlıq haqqında» Protokola görə 2011/2012-ci tədris ili üçün Rusiyanın Azərbaycan vətəndaşları üçün ayırdığı təqaüdlər hesabına təhsillərini müxtəlif pillələr üzrə bu ölkənin ali məktəblərində davam etdirmək üçün daha 66 nəfər azərbaycanlı gənc Rusiya ali məktəblərinə qəbul olunmuşdur ki, bunların 33 nəfəri Ümumrusiya Azərbaycan Konqresinin nümayəndəsidir. Hazırda 270 azərbaycanlı gənc Rusiya ali məktəblərinin müxtəlif pillələrində dövlət xətti ilə təhsillərini davam etdirir.

Tələbələrimizin Çin Xalq Respublikasının (ÇXR) ali məktəblərində təhsil alması 2002-ci ilin iyun ayında ÇXR Təhsil Nazirliyi ilə Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi arasından imzalanmış Saziş çərçivəsində həyata keçirilir. ÇXR universitetlərində 2011/2012-ci tədris ilində Təhsil Nazirliyinin xətti ilə 25 nəfər bakalavr, 4 nəfər magistratura və 1 nəfər doktorantura pilləsində olmaqla 30 nəfər təhsil alır. Magistratura və doktoranturada təhsil alanlar bakalavr təhsilini də Çində başa vurmuşlar. Bu məqsədlə Çin tərəfi Azərbaycana 2011-ci tədris ilində 10 yer ayırmışdır.

2008-ci ildə Təhsil Nazirliyi tərəfindən ilk dəfə olaraq Koreya Respublikasına təhsil almaq üçün 7 nəfər, 2009-cu ildə isə 1 nəfər tələbə göndərilmişdir. Hazırda Koreyada 2 nəfər Azərbaycanlı gənc dövlət xətti ilə təhsillərini davam etdirirlər.

Beləliklə, müxtəlif ölkələrin Azərbaycana ayırdığı təqaüdlər çərçivəsində bu ölkələrin ali məktəblərinin bakalavr, mütəxəssis, magistr, doktorantura, tibdə uzmanlıq və aspirantura səviyyələrində təhsil almaq üçün 798 nəfər Azərbaycan Respublikası vətəndaşı göndərilmişdir.

Hazırda öz hesabına və müxtəlif mübadilə proqramları çərçivəsində isə 5000-dən artıq tələbə respublikamızdan kənarında təhsillərini davam etdirir.

Təqaüdlər hesabına xaricdə təhsil alanlarla işin idarə olunması ilə bağlı hesabat dövründə aşağıdakı işlər görülmüşdür:

1. Xaricdə dövlət xətti ilə təhsil alan tələbə, aspirant və doktorantların sektorun əməkdaşları tərəfindən «Tələbə elektron proqramı»na daxil edilməsi, hər birinə aid müvafiq şəxsi vərəqənin doldurulması;

2. İldə iki dəfə (qış və yay sessiyalarından sonra) ali məktəb və xarici ölkələrdəki səfirliklərimiz tərəfindən xaricdə dövlət xətti ilə təhsil alan azərbaycanlı tələbələrin təqdim etdikləri arayışlarının toplanması və təhlili. Tələb olunduğu təqdirdə müvəffəqiyyətsiz tələbələrə qarşı müvafiq tədbirlərin görülməsi;

3. Xaricdə dövlət xətti ilə təhsil alan tələbə, aspirant və doktorantların təhsil aldıkları ölkə, ali məktəb, ixtisas və kurslar üzrə (ev ünvanlarını və əlaqə vasitələrini qeyd etməklə) siyahıların və statistik materialların hazırlanması;

4. Xaricdə dövlət xətti ilə təhsil alan azərbaycanlı tələbələrin aylıq təqaüdlərinin verilməsi üçün müvafiq siyahıların hazırlanması və tələbələrin təqaüdlə təmin olunması üçün bütün lazımı tədbirlərin görülməsi;

5. Xaricdə dövlət xətti ilə təhsil alan azərbaycanlı tələbələrin illik qeydiyyatlarının aparılması;

6. Xaricdə dövlət xətti ilə təhsil alan və müxtəlif səbəblərə görə təhsil aldıkları ölkənin Təhsil nazirlikləri tərəfindən təqaüdləri kəsilən azərbaycanlı tələbələrin xarici ölkələrdə təhsil alanların siyahılarından çıxarılması üçün tədbirlərin görülməsi (müvafiq təqdimatların və əmrlərin hazırlanması);

7. Yay tətili dövründə xaricdə dövlət xətti ilə təhsil alan azərbaycanlı tələbələrin qeydiyyatı zamanı toplanmış məlumatların şəxsi vərəqələrdə və elektron bazada yenilənməsi;

8. Yeni elektron bazasının yaradılması və istifadəyə verilməsi;

9. Türkiyə Respublikası və Rusiya Hökumətlərinin 2011/2012-ci tədris ili üçün Azərbaycana ayırdıkları təqaüdlərə uyğun olaraq bu ölkələrin ali məktəblərinə qəbulu ilə bağlı əlaqədar strukturlarla yazışmaların hazırlanması, qəbul olunanlara aid müvafiq əmrlərin hazırlanması, onların qeydiyyata alınması, sənədlərin toplanıb müvafiq ölkələrin Təhsil nazirliklərinə göndərilməsi, yeni tələbələrin Təhsil nazirinin müavini ilə görüşlərinin təşkil edilməsi və onların təhsil yerlərinə yola salınması;

10. Çin Xalq Respublikasının 2011/2012-ci tədris ili üçün Azərbaycana ayırdığı təqaüdlərə uyğun olaraq bu ölkənin ali məktəblərinə qəbulu ilə bağlı əlaqədar strukturlarla yazışmaların hazırlanması, qəbul olunanlara aid müvafiq əmrlərin hazırlanması, onların qeydiyyata alınması, sənədlərin toplanıb müvafiq ölkələrin Təhsil nazirliklərinə göndərilməsi, tələbələrin təhsil yerlərinə yola salınması;

11. Xaricdə dövlət xətti ilə təhsil alan azərbaycanlı tələbələrin təhsillərinə aid müvafiq arayışların (10 sayılı və «tələb olunan yerə») hazırlanması və tələbələrə təqdim edilməsi;

12. Türkiyə Respublikası Milli Təhsil Nazirliyi və Yüksək Öyrətım Kurulu ilə əlaqələrin qurulması, bu strukturlarla aparılan bütün yazışmaların hazırlanması, onların nümayəndələrinin Azərbaycana gəldikləri zaman tədbirlərin təşkil olunması və keçirilməsi.

13. Xaricdə təhsil almaq hüququ əldə etmiş, təhsillə bağlı müxtəlif yarışlarda iştirak etməli olan 18 yaşına çatmayan vətəndaşlara ümumvətəndaşlıq passport verilməsi üçün Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Pasport-Qeydiyyat və Miqrasiya Xidməti İdarəsi və Regionlardakı şöbələrinə müvafiq məktubların hazırlanması;

14. Xidməti vəzifəsi ilə əlaqədar olaraq və ya xaricdə müxtəlif konfranslarda iştirak etmək məqsədilə xidməti passport almaq üçün müraciət etmiş müxtəlif vəzifəli şəxslərə Xarici İşlər Nazirliyinin Konsulluq İdarəsinə təqdim etmək üçün müvafiq məktubların hazırlanması;

15. Respublikamızın müvafiq strukturlarından və vətəndaşlardan Təhsil Nazirliyinə daxil olmuş məktub və ərizələrdə qeyd olunan məsələlərin araşdırılması, müvafiq tədbirlərin görülməsi və nəticəsi barədə ünvanlara cavabların yazılması (1000-dək).

Hər il olduğu kimi, 2011-cu ilin iyul-avqust-sentyabr aylarında dövlət xətti ilə xarici ölkələrin ali məktəblərində təhsil alan tələbələrin Nazirliyin rəhbərliyi ilə görüşü keçirilmişdir.

Eyni zamanda Nazirlər Kabineti tərəfindən qəbul edilmiş müvafiq qərarlara əsasən xarici ölkələrin ali məktəblərində təhsil alan tələbələrin Vətənə gəlməsi və təhsil yerinə dönmələri üçün cari ilin iyun ayından oktyabr ayının sonuna qədər onların aviabiletlərlə təmin olunması işləri həyata keçirilmişdir.

Cari ilin sentyabr-oktyabr aylarında xarici ölkələrin ayırdığı təqaüdlər hesabına ali məktəblərin müxtəlif pillələrinə qəbul olunmuş tələbələrin şəxsi vərəqəsi doldurularaq onlar haqqında məlumat şöbənin məlumat bazasına yerləşdirilmişdir.

Xaricdə təhsil və əcnəbi tələbələr iş üzrə sektorun böyük məsləhətçisi Eldar Əliyev 17-26 oktyabr 2011-ci il tarixlərində Türkiyə Respublikası Hökumətinin Azərbaycan vətəndaşları üçün ayırdığı təqaüdlər çərçivəsində Türkiyə Respublikasının ali məktəblərində dövlət xətti ilə təhsil alan tələbələrin problemləri ilə yerlərdə tanış olmaq və son məlumatlara əsasən Azərbaycan Respublikası Hökuməti tərəfindən müəyyən olunmuş təqaüdlərin təyinatı üzrə istifadə olunmasının vəziyyəti ilə Azərbaycan Respublikasının Ankaradakı Səfirliyi və İstanbuldakı Baş Konsulluğunda tanış olmaq, eyni zamanda 26.10.2011-ci il tarixinə olan vəziyyətin üzləşmə aklarını tərtib etmək məqsədi ilə Türkiyəyə ezam olunmuşdur.

II. Əcnəbi tələbələrin Azərbaycan ali məktəblərində təhsili. Azərbaycan Respublikası ali məktəblərində əcnəbi vətəndaşlar bakalavr, magistratura, aspiranturada dövlət hesabına və ya ödənişli əsaslarla təhsil alırlar.

Azərbaycan ali məktəblərində xarici ölkələrdən təhsil alan əcnəbi tələbələrin çoxu hər il olduğu kimi Türkiyə Respublikası, Rusiya Federasiyası, İran İslam Respublikası və Çin Xalq Respublikasından gələn tələbələrdir.

Azərbaycan ali məktəblərində təhsil alan əcnəbi tələbələrlə işin idarə olunması ilə bağlı hesabat dövrünə aşağıdakı işlər daxildir:

1. “Respublikamızın ali məktəblərində təhsil alan əcnəbi tələbələrin məlumat bazası” yenilənməsi və respublikamızın 23 ali məktəbində təhsil alan əcnəbilər haqqında toplanmış məlumatları həmin bazada yerləşdirilməsi;

2. Respublikamızın ali məktəblərində təhsil alan əcnəbi vətəndaşların ümumi siyahısı və statistik məlumatlarının hazırlanması;

3. Dövlət xətti ilə təhsil alan tələbələrin illik qeydiyyatının aparılması;

4. İl ərzində müxtəlif səbəblərə görə ali məktəblərdən xaric olunmuş əcnəbi vətəndaşların qeydiyyatının aparılması, onlar haqqında müvafiq strukturlara məlumatların verilməsi;

5. Əcnəbi tələbələrin ali məktəblərə qəbul müddətinin bitməsindən sonra (30 oktyabr) onların Azərbaycan Respublikasında müvəqqəti yaşamalarına icazə verilməsi üçün Azərbaycan Dövlət Miqrasiya Xidmətinə məktubların yazılması.

6. Tədris ilinin sonunda ali məktəblərin nəzdində fəaliyyət göstərən hazırlıq fakültə, mərkəz və şöbələrində buraxılış imtahanlarının keçirilməsi ilə bağlı məlumatların toplanması, müvafiq əmrin hazırlanması və imtahanların gedişinə nəzarət edilməsi;

7. Təhsil nazirinin müavininin rəhbərliyi ilə ali məktəblərin beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektorları və əcnəbi tələbələrlə iş üzrə müvafiq qurum rəhbərlərinin müşavirələrinin keçirilməsi;

8. Xarici İşlər Nazirliyindən sektora daxil olmuş müvafiq sorğuların araşdırılması və cavabların yazılması (il ərzində);

9. Xarici ölkələrin Azərbaycandakı səfirliklərindən sektora daxil olmuş məktubların və sorğuların araşdırılması və müvafiq cavab məktublarının yazılması (il ərzində).

10. Azərbaycanın ali məktəblərinə dövlət xətti ilə qəbul olunmuş əcnəbi vətəndaşlara müvafiq “Göndəriş”lərin hazırlanması və çatdırılması;

11. İki ölkənin Təhsil nazirlikləri arasında mövcud olan Əməkdaşlıq haqqında İcra Proqramına əsasən respublikamızın ali məktəblərində dövlət xətti ilə təhsil alan Misir Ərəb Respublikası, İordaniya Haşimilər Krallığı, Çin Xalq Respublikası və Türkiyə Respublikası vətəndaşlarının ali məktəblərə yerləşdirilməsi və onların təhsili ilə bağlı problemlərin həlli üçün ali məktəblərə müvafiq məktubların yazılması (il ərzində);

12. Respublikamızın müvafiq strukturlarından və vətəndaşlardan Təhsil Nazirliyinə daxil olmuş məktub və ərizələrdə qeyd olunan məsələlərin araşdırılması, müvafiq tədbirlərin görülməsi və nəticəsi barədə ünvanlara cavabların yazılması. Beynəlxalq Əlaqələr şöbəsinə müraciət edən vətəndaşların qəbulu (il ərzində).

13. Təhsil naziri müavininin və şöbə müdirinin cari tapşırıqlarının vaxtında və tələb olunan səviyyədə yerinə yetirilməsi.

02 aprel 2010-cu il tarixində “Əcnəbi vətəndaşların Azərbaycan Respublikasında təhsili və qarşıda duran vəzifələr” ilə bağlı keçirilmiş kollegiya iclasının qərarlarına aid tədbirlər görülmüşdür. Əcnəbilərin təhsil prosesinin təkmilləşdirilməsi üçün, onların hazırlığı ilə məşğul olan qurumlara vahid nümunəvi işçi tədris planları, həmçinin müxtəlif fənnlər üzrə proqramlar hazırlanmış, ali məktəblərdə tədris prosesinə nəzarət gücləndirilmiş, yeni dərslik və dərs vəsaitlərinin yazılması üçün təkliflər verilmişdir.

III. «2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı»nın icrası. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 16.04.2007-ci il tarixli, 2090 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş «2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı»nın icrası ilə bağlı Beynəlxalq əlaqələr şöbəsi tərəfindən aşağıdakı işlər görülmüşdür.

1. «Dövlət Proqramı» çərçivəsində xarici ölkələrin ali məktəblərinə qəbul olunmuş Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarına aid əmrlərin hazırlanması, onların qeydiyyatı, təhsili və məişətləri ilə bağlı müvafiq tədbirlər görülməsi.

2. «Dövlət Proqramı» çərçivəsində xarici ölkələrin ali məktəblərinə qəbul olunmuş Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının müvafiq qaydada qeydiyyata alınması («Tələbə» elektron proqramına daxil edilməsi və şəxsi vərəqələrin doldurulması).

3. «Dövlət Proqramı» çərçivəsində xarici ölkələrin ali məktəblərində təhsil alan Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının təhsillə bağlı maliyyələşdirilmə sənədlərinin hazırlanması və mütəmadi olaraq nazirliyin İqtisadiyyat şöbəsinə təqdim edilməsi (ilboyu).

14.12.2011-ci il tarixində 2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici təhsili üzrə Dövlət Proqramının icrası üzrə “Görülmüş işlər, nəticələr və qarşıda duran vəzifələr” mövzusunda kollegiya iclası keçirilmişdir. İclasda Dövlət Proqramının icrası, nəticələr, proqramın icrasının təkmilləşdirilməsi, mövcud çətinliklərin aradan qaldırılması, növbəti tədris ili üçün prioritet ixtisasların müəyyənəşdirilməsi kimi vacib məsələlər müzakirə olunmuşdur. Müxtəlif dövlət qurumlarının rəhbər şəxsləri və əməkdaşları, ali məktəblərin rektorları, prorektorları, eləcə də digər məsul şəxslər kollegiya iclasında iştirak etmişlər. Bu illər ərzində görülmüş işlərə dair hesabat hazırlanmış, buklet və braşuralar dərc olunub iştirakçılara paylanmışdır.

2011/2012-ci tədris ili-Dövlət Proqramının icrasının “5-ci” ilində ötən illərdən fərqli olaraq Proqramın icrasında məzmun və forma baxımından aşağıdakı müəyyən mütərəqqi dəyişikliklər baş vermişdir:

1. Qabaqcadan ictimaiyyətə çatdırılan prioritetlər haqqında məlumatlar;
2. Sənəd qəbulu üçün kifayət qədər vaxtın - 06.06.2011-20.08.2011 ayrılması;
3. Elektron ərizə formasının tətbiqi.

Qeyd olunan prioritet istiqamətlər barədə ötən ilin payızında nazirliyin veb sahifələrində müvafiq məlumatlar yerləşdirilərək ictimaiyyətin diqqətinə çatdırılmışdır.

Digər bir yenilik isə Dövlət Proqramı çərçivəsində xaricdə təhsil üçün ərizələrin elektron formada qəbulu ilə bağlı olmuşdur.

“Dövlət orqanlarının elektron xidmətlər göstərməsinin təşkili sahəsində bəzi tədbirlər haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 23.05.2011-ci il tarixli, 429 sayılı Fərmanı” bu işin sürətləndirilməsinə və layihənin həyata keçirilməsinə olan inamı daha da artırdı. Dövlət Proqramına ərizələrin elektron şəkildə qəbulunun həyata keçirilməsi də məhz bu istiqamətdə atılan mühüm bir addım oldu.

Beləliklə, artıq bu il Dövlət Proqramı çərçivəsində xaricdə təhsil üçün sənədlərin “**elektron ərizə**” formatında qəbulunun həyata keçirilməsinə başlanılmışdır. Bu məqsədlə hərtərəfli və spesifik elektron ərizə forması hazırlanmış, Azərbaycan Respublikası Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyinin Məlumat Hesablama Mərkəzi ilə birgə əməkdaşlıq nəticəsində məlumatların yerləşdirilməsi üçün xüsusi baza yaradılmışdır. Beynəlxalq təcrübədən istifadə edilərək hazırlanan bu “elektron ərizə”nin digər elektron ərizələrdən üstün cəhəti məhz ondadır ki, bu sistemdə ərizəçilər sənədləri nazirliyə təqdim etmək məqsədi ilə onlara münasib olan tarix və vaxtı özləri seçir, doldurulan elektron ərizənin bir nüsxəsi onların ərizədə göstərdiyi elektron poçt ünvanına göndərilir.

Cari tədris ilində elektron ərizə ilə müraciət edənlərin sayı 715 nəfər, ərizələrini nazirlikdə təsdiq etdirənlərin sayı isə 506 nəfər olmuşdur. Ərizəçilərin müəyyən hissəsinin həqiqi hərbi xidmətdən möhlət hüququ olmadıqları və qəbul olunduqları ixtisasların proqramın prioritetlərinə uyğunsuzluğu səbəbi ilə onların ərizələrinin qeydiyyatı nazirlikdə təsdiq olunmamışdır.

Təsdiqlənmiş ərizələrin statistikasına görə ən çox müraciət olunan ixtisas istiqamətləri - tibb, mühasibat uçotu, mühəndislik, İKT, ən az müraciət olunan istiqamətlər isə texniki elmlər, kənd təsərrüfatı, ekologiyadır.

Dövlət Proqramının 5-ci ilində xaricdə təhsil almaq hüququ qazananların sayı proqramın icra tarixində ilk dəfə olaraq 400 nəfərdən artıq olmuş və 20 illik müsqəqilliyini qeyd edən Azərbaycan Respublikasının daha sürətli və dinamik inkişafına töhfə vermək məqsədilə ehtiyac duyulan ixtisaslar üzrə kadr hazırlığı siyasəti davam etdirilmişdir. Cari tədris ilində təhsil almaq üçün göndərilən tələbələrin ölkələr üzrə siyahısındakı ilk 3 yeri – qardaş Türkiyə, Böyük Britaniya və Almaniya tutmuşdur.

Dövlət Proqramının icrasına başladığımız illərdə siyahıda ön sıralarda yer alan ölkələr hesabat ilində artıq öz yerlərini dəyişmişdir. Məsələn, Fransaya cari ildə yalnız 7 tələbə göndərilmişdir ki, bu da həmin ölkədə tədris dilinin yalnız fransız dilində olması, həm də təlim-tədris prosesin kifayət qədər mürəkkəb olması ilə izah edilə bilər. Eyni zamanda ötən illərdən fərqli olaraq, bu il Proqram çərçivəsində Türkiyədə təhsil almaq üçün göndərilənlərin sayı da artıq 100-ü keçmişdir.

Dövlət Proqramı çərçivəsində tələbələrimizin təhsil almaq üçün ən çox göndərildiyi ölkələrin 5 illik dinamikasına nəzər yetirsək görərik ki, 2007-ci ildə ən çox tələbə Rusiya, 2011-ci ildə isə Türkiyəyə göndərilmişdir. Almaniya, Kanada, Rusiya və Türkiyədə təhsil almaq hüququ qazanan tələbələrimizin say dinamikası yüksələn xətt üzrə inkişaf edir, Fransa və Niderlandda say dinamikası azalır.

Dövlət Proqramının tədbirlər planına əsasən mütəmadi olaraq dövlət qurumları, Azərbaycanda akkreditə olunmuş diplomatik nümayəndəliklər, eləcə də Azərbaycanın xaricdəki diplomatik nümayəndəlikləri tərəfindən Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müvafiq Sərəncamları ilə "Azərbaycan gənclərinin xaricdə təhsil almaları məqsədi ilə seçilmiş ali təhsil müəssisələrinin siyahısı"na təklif olunan ali məktəblərin adlarının daxil edilməsi ilə bağlı müraciətlər daxil olur. Təhsil Nazirliyi təklif olunan ali məktəblərin reytingi, tədris olunan təhsilin səviyyəsi və keyfiyyəti, konkret ixtisaslar üzrə ixtisaslaşmanın keyfiyyəti və s. göstəricilər əsasında mütəmadi olaraq araşdırma aparır və məqbul hesab etdiyi təkliflər barədə Nazirlər Kabinetinə müraciətlər edir. Hesabat ilində Təhsil Nazirliyinin təklifləri nəzərə alınaraq cari tədris ilində dünyanın aparıcı ali məktəblərində müxtəlif təhsil səviyyələrində ölkəmizin ehtiyac duyduğu prioritet ixtisas sahələri üzrə təhsil alan tələbələrimizin sayı 853-dür.

Hazırda gənclərimizin böyük əksəriyyəti xarici ali məktəblərdə tibb, iqtisadiyyat və idarəetmə ixtisas istiqamətləri üzrə təhsil alanlardır. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, 2010/2011-ci tədris ilindən etibarən mühəndislik, İKT, neft sənayesi və digər bu kimi sahələrin prioritet istiqamətlər elan olunduqdan sonra bu ixtisaslar üzrə təhsil alanların sayı artmışdır. Eyni zamanda respublikamız üçün çox ehtiyac duyulan riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, kənd təsərrüfatı və ekologiya sahələri üzrə xaricdə təhsil almaq istəyənlərin sayı arzuolunan səviyyədə deyil.

Problemin həlli istiqamətində müvafiq tədbirlər həyata keçirilir. Bu qəbildən görülən işlərə nümunə olaraq Dövlət Proqramı çərçivəsində xaricdə təhsillə bağlı reallaşdırılmış xüsusi layihələri misal göstərmək olar:

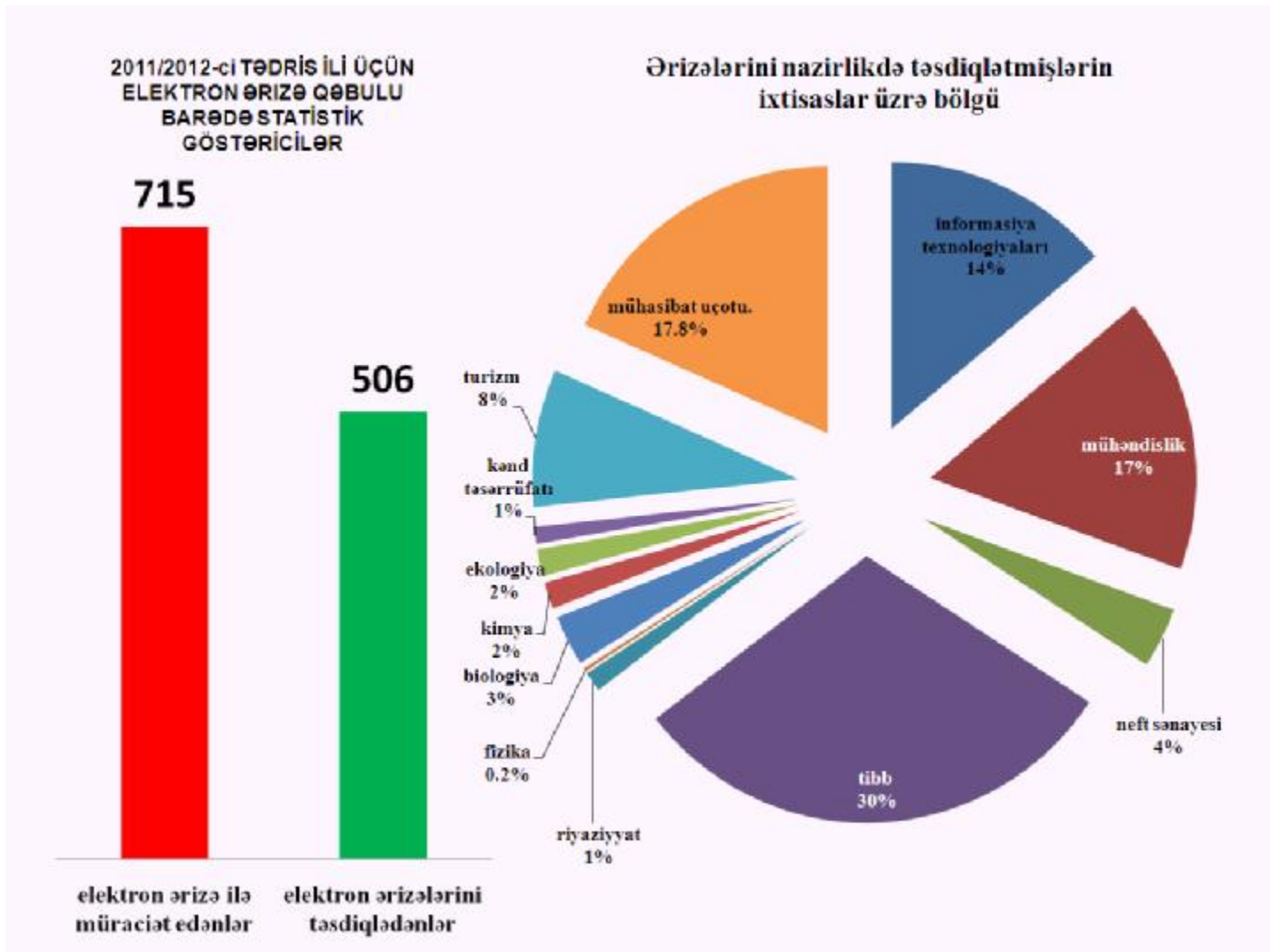
2009/2010-cu ildə BDU və BSU-nun tələbələri pilot layihə olaraq jurnalistika ixtisası üzrə təhsil almaq məqsədi ilə Moskva Dövlət Universitetinə göndərilmiş, daha sonra BSU-nə qayıdaraq təhsillərini davam etdirmişdirlər. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının sifarişi əsasında 2010-cu ildən etibarən Moskva Dövlət Linqvistikası Universitetində Rusiyanın "Ria-Novosti" informasiya agentliyi ilə birgə "Müasir jurnalistika. Ustalıqın əsasları" proqramı üzrə Dövlət Proqramı çərçivəsində 2 illik tədris başlamışdır. Proqramın əsas məqsədi respublikamızın kütləvi informasiya vasitələrində çalışmaq üçün peşəkar mütəxəssislərin hazırlanması idi. Bu proqram çərçivəsində 2010-cu ildə 6 nəfər, 2011-ci ildə isə 8 nəfər Azərbaycanın müxtəlif kütləvi informasiya vasitələrində çalışan jurnalist MDLU-ya göndərilmişdir.

Digər bir layihə çərçivəsində (Bakı Dövlət Universitetinin Moskva Fizika Texniki Universiteti ilə imzaladığı Memoranduma əsasən) hər il 2 nəfər bakalavr, 1 nəfər magistratura səviyyəsində təhsillərini davam etdirmək üçün həmin təhsil ocağına göndərilir.

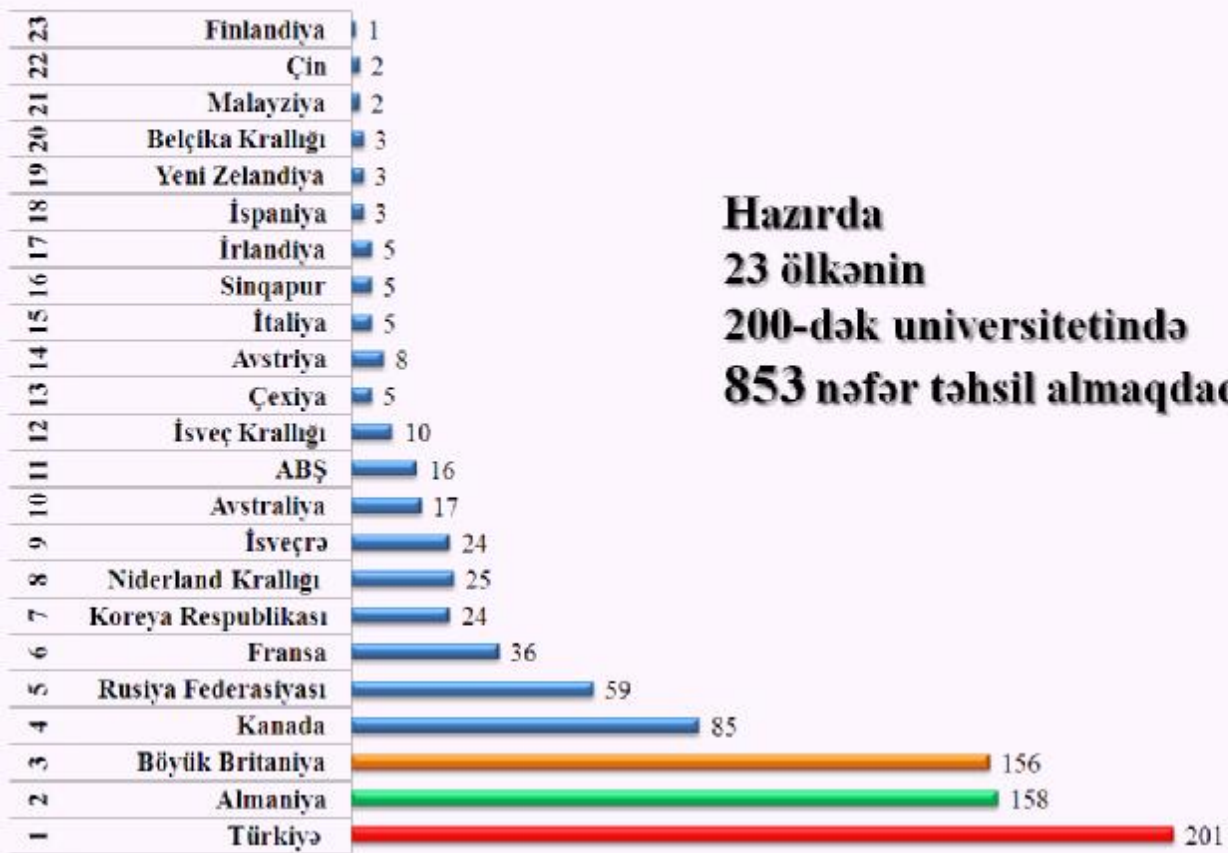
Dövlət Proqramı çərçivəsində xaricdə təhsil alan tələbələrin təhsillərinə Təhsil Nazirliyi tərəfindən ciddi nəzarət edilir. Belə ki, hər tədris ilinin sonunda tələbələr akademik göstəricilərini özündə əks etdirən sənədləri (transkriptlər) nazirliyə təqdim etməklə müvafiq hesabat verirlər. Həmin sənədlər nazirlikdə ciddi araşdırılır və akademik müvəffəqiyyətsizliklər aşkar edildiyi təqdirdə həmin tələbələrin təhsillərinin maliyyələşdirilməsi akademik göstəricilərdə yaranmış nöqsanlar aradan qaldırılana qədər dayandırılır. Eyni zamanda, yerlərdə də tələbələrlə mütəmadi görüşlər, konfranslar, simpoziumlar, seminarlar təşkil olunur. Belə ki, 2010-2011-ci illərdə müxtəlif dövlət qurumlarının nümayəndələrindən ibarət heyət Fransa, Böyük Britaniya və Almaniya da təşkil etdikləri tədbirlərdə tələbələrin təhsili və məişət şəraitləri ilə yaxından tanış olmuş, yaranmış çətinliklərin aradan qaldırılması üçün təkliflər irəli sürülmüşdür.

Bunlarla yanaşı, hər il yay tətili dövründə Təhsil Nazirliyində nazirliyin rəhbərliyinin tələbələr, aidiyyəti nazirliklər və qurumların nümayəndələri ilə görüşü təşkil edilir. Bu görüşlərdə müvafiq qurumların rəhbər şəxsləri tələbələrin təklif və istəklərini dinləyir, sualları cavablandırırlar.

Qeyd etmək lazımdır ki, Dövlət Proqramına sənəd qəbulu konkret ixtisaslar üzrə həyata keçirilməsəydi, xaricdə təhsil üçün müraciət edənlərin sayı 1500-dən artıq olardı. Bu da onu göstərir ki, ölkədə xarici ali məktəblərin qəbul şərtlərinə və standartlarına cavab verən kifayət qədər abituriyent və tələbə var. Bu meyar isə ölkədə təhsil sahəsində aparılan islahatların, ölkədəki təhsilin səviyyəsindəki irəliləyişlərin və s. faktorların bariz nümunəsidir və Azərbaycan təhsilinə qara yaxanlara tutarlı cavabdır.

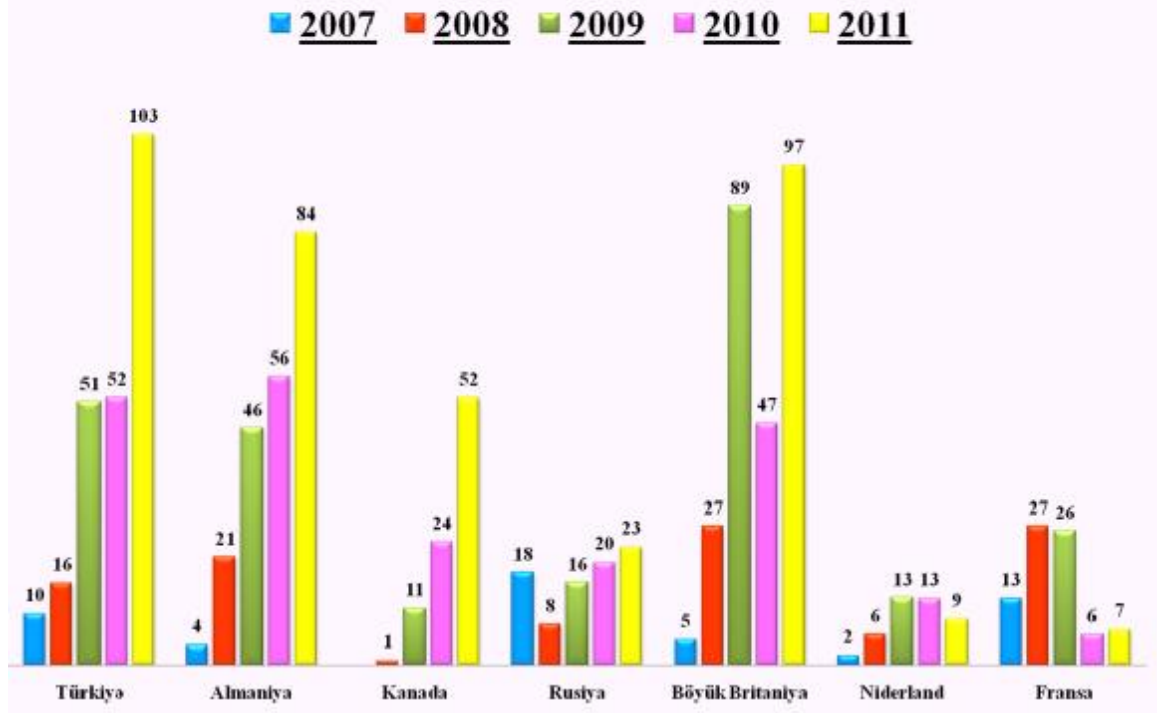

**2011/2012-ci tədris ilində
“2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı”
çərçivəsində təhsil alan tələbələrə dair
ölkələr üzrə statistika**

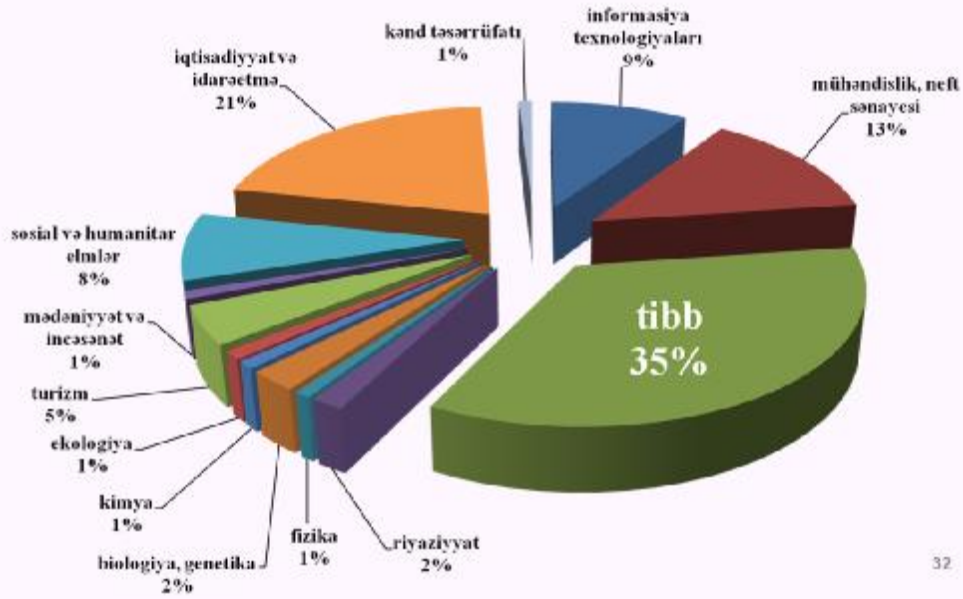
**Hazırda
23 ölkənin
200-dək universitetində
853 nəfər təhsil almaqdadır.**

Dövlət Proqramı çərçivəsində gənclərimizin təhsil aldığı ilk sıralarda yer almış ölkələrin 5 illik say dinamikası

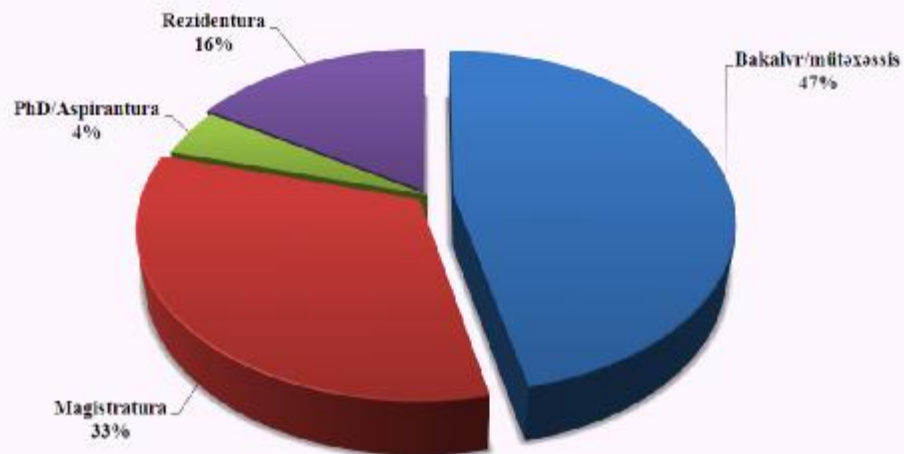

2011/2012-ci tədris ilində
Dövlət Proqramı çərçivəsində təhsil alanların
ixtisas sahələri üzrə statistikasi

32

2011/2012-ci tədris ilində
"2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı"
çərçivəsində təhsil alan tələbələrə dair təhsil səviyyələri üzrə statistika

33

Dövlət Proqramı çərçivəsində xaricdə təhsilini başa vurmuş gənclərimizin işlə təmin olunması üçün Təhsil Nazirliyinin rəhbərliyi ilə bir neçə dövlət qurumlarının (Gənclər və İdman Nazirliyi, İqtisadi İnkişaf Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi və AR Prezidenti yanında Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiya) əməkdaşlarından ibarət Komissiya təşkil olunmuşdur. Bu Komissiya tərəfindən “2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsil almalarına dair Dövlət Proqramı” çərçivəsində məzun olmuş Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının işlə təmin olunması qaydaları” layihəsini hazırlanmış və rəy bildirilməsi məqsədi ilə müxtəlif dövlət qurumlarına göndərilmişdir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Qulluğu məsələləri üzrə Komissiya, Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi, Azərbaycan Respublikası İqtisadi İnkişaf Nazirliyi və Azərbaycan Respublikası Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası tərəfindən edilmiş təkliflər nəzərə alınaraq layihənin yekun mətni nazirliyin 40-21-412/14 sayılı, 07.10.2009-cu il tarixli məktubu ilə AR Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.

Hazırda Dövlət Proqramı çərçivəsində xaricdə təhsilini başa vurmuş 322 Dövlət Proqramı məzununun müəyyən hissəsi təhsilini növbəti səviyyədə davam etdirir, digərləri isə ölkəmizdə müxtəlif dövlət qurumlarında və özəl sektorda çalışmaqdadırlar.

Xarici ölkələrdə dövlət xətti ilə təhsil alan azərbaycanlı tələbələrə aid statistik

MƏLUMAT
(15.12.2011)

№	Ölkənin Adı	Tələbənin ümumi sayı	Dil hazırlığı	Bakalavr/ Mütəxəssis	Magistratura	Klinik ordinatura/ Rezydentura	Aspirantura	Doktorantura
1.	Türkiyə Respublikası	487	45	240/	44	/77	-	81
2.	Rusiya Federasiyası	270	-	84/169	3	6/	7	1
4.	Misir Ərəb Respublikası	6	-	6/	-	-	-	-
5.	Çin Xalq Respublikası	30	-	25/	4	-	-	1
6.	Çexiya Respublikası	2	-	2/	-	-	-	-
7.	Slovakiya Respublikası	1	-	/1	-	-	-	-
8.	Koreya Respublikası	2	-	1/	1	-	-	-
Cəmi		798	45	358/170	52	6/77	7	83

IV. Təhsil Nazirliyinin tərəfdaş beynəlxalq təşkilatlarla təhsil sahəsində əməkdaşlığı.

Beynəlxalq təhsil mübadilə proqramları ilə əməkdaşlıqda ötən ilin nəticələrinə nəzər saldıqda, bu sahədə nəzərəcarpacaq dinamikani görə bilirik. Bu sahədə Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin əməkdaşlıq etdiyi ən böyük təşkilatlar Amerika Birləşmiş Ştatlarının ACCELS, IREX, Almaniyanın DAAD, habelə Açıq Cəmiyyət İnstitutunun Bakı Təhsil Məlumat Mərkəzi olmuşdur. 2011-ci ildə ACCELS tərəfindən idarə olunan «Orta məktəb şagirdləri üçün Gələcək Liderlərin Mübadiləsi Proqramı (FLEX)» çərçivəsində 29 məktəbli, «Ali məktəb müəllimləri üçün stajkeçmə Proqramı (JFDP)» çərçivəsində 5 tələbə, «Open World» Proqramı çərçivəsində 39 tələbə və İREX tərəfindən idarə olunan «Bakalavr üçün birillik mübadilə Proqramı (UGRAD)» çərçivəsində 10 tələbə, «Edmund S.Muskie» Proqramı çərçivəsində 15 magistr Amerika Birləşmiş Ştatlarına göndərilmişdir.

2011-ci ildə Təhsil Nazirliyinin müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığı uğurla davam etdirilmişdir.

YUNESKO ilə təhsil sahəsində əlaqələri özünəməxsus yer tutur. Bu əlaqələr ikitərəfli səfərlər, konfranslar, seminarlar çərçivəsində həyata keçirilir. 1-2 dekabr 2011-ci il tarixlərində Bakıda “Biliyə Əsaslanan Cəmiyyətdə Müəllimlərin Kompetensiyaları: Siyasət, Pedaqogika və Sosial Vərdişlər” mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilmişdir. Konfransın əsas məqsədi biliyə əsaslanan cəmiyyətdə müəllimlərin başlıca kompetensiyaları (İKT, pedaqoji və sosial kompetensiyalar) əsasında onların peşəkar inkişafı ilə bağlı strategiya, istiqamət və təcrübə ətrafında fikir mübadiləsinin aparılması olmuşdur. Tədbir plenar iclaslar və müəllimlərin İKT sahəsində kompetensiyaları, açıq təlim resursları və peşə təhsilinin inkişafı mövzuları üzrə işçi qruplarda müzakirələr formasında keçirilmişdir. Konfransda 25 nəfərə yaxın xarici ekspert və 60 yerli mütəxəssis iştirak etmişdir.

Bununla yanaşı Təhsil Nazirliyi və YUNESKO “Azərbaycanda peşə təhsilinin inkişafı” üzrə layihə həyata keçirir. Layihənin əsas məqsədi iki peşə ixtisası üzrə müasir standartlara cavab verən kurikulumların, dərs vəsaitlərin və dərsliklərin hazırlanmasıdır.

Layihə çərçivəsində hazırlanmış Tədbirlər Planına uyğun olaraq cari ilin 27 iyun – 2 iyul tarixlərində turizm və oteleçilik sahəsində peşə təhsili müəssisələrinin müəllimləri üçün trening keçirilmişdir. Burada əsas məqsəd müəllimləri layihə çərçivəsində hazırlanmış yeni dərs vəsaiti və dərsliklə tanış etmək, yeni tədris metodikasından istifadə etməklə bu materiallarla iş üsulları təqdim etməkdir.

Tədbirdə peşə təhsili müəssisələrinin 20 müəllimi, həmçinin yerli mütəxəssislər və YUNESKO-nun ekspertləri iştirak etmişdir.

Eyni zamanda, Təhsil Nazirliyi və YUNESKO “Azərbaycanda peşə təhsilinin inkişafı” üzrə irimiqyaslı layihə həyata keçirir. Layihənin əsas məqsədi iki peşə ixtisası üzrə müasir standartlara cavab verən kurikulumların, müəllimlər üçün dərs vəsaitlərinin və dərsliklərin hazırlanmasıdır.

Layihə çərçivəsində hazırlanmış Tədbirlər Planına uyğun olaraq cari ilin 19 – 24 sentyabr tarixlərində informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sahəsində peşə təhsili müəssisələrinin müəllimləri üçün trening keçirilmişdir. Müəllimlər layihə çərçivəsində hazırlanmış yeni dərs vəsaiti və dərsliklə tanış olmuş və onlara bu materiallarla iş üsulları təqdim olunmuşdur.

Keçirilən bu tədbirlərin hər birində peşə təhsili müəssisələrinin 20 müəllimi, həmçinin yerli mütəxəssislər və YUNESKO-nun ekspertləri iştirak etmişdir.

31 oktyabr-01 noyabr 2011-ci il tarixlərində Parisdə keçirilmiş YUNESKO-nun Baş Konfransının 36-cı sessiyasının təhsil üzrə bölməsinin iclasında Təhsil Nazirliyinin Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri Tamilla Əliyeva iştirak etmişdir.

Tədbirin məqsədi YUNESKO-ya üzv ölkələrin təhsil sahəsində əldə etdiyi nailiyyətləri və eyni zamanda bu sahədə olan problemlərin həlli yollarını araşdırmaqdır.

Tədbir zamanı konfrans iştirakçılarna 1-2 noyabr 2011-ci il tarixlərində təhsil üzrə keçirilən hər iki iclasda çıxış edərək Azərbaycanda təhsilin ən prioritet sahələrindən biri olduğu barədə və Azərbaycan hökumətinin Dövlət Neft Fondu ilə birgə təhsilə dəstək proqramları barədə, həmçinin hazırda bu Fondun maliyyə dəstəyi ilə Azərbaycanlı gənclərin xaricdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı çərçivəsində təxminən 1200-dən artıq Azərbaycanlı tələbənin dünyanın ən öndə gedən universitetlərində təhsil alması barədə məlumat verilmişdir.

Avropa İttifaqı ilə təhsil sahəsində əlaqələr bir neçə proqram və layihələr çərçivəsində həyata keçirilir. Bu əlaqələr ikitərəfli səfərlər çərçivəsində həyata keçirilir.

Tempus Proqramı çərçivəsində həyata keçirilmiş tədbirlər. Təhsil Nazirliyinin Azərbaycanda Tempus Milli Ofisi ilə birgə ali təhsil ocaqlarımızı sözügedən proqramlarda daha fəal iştiraka təşviq etmək istiqamətində həyata keçirdiyi tədbirlər öz nəticələrini verməkdədir. Proqrama qoşulduğumuz ilk illərdə Azərbaycanın ali təhsil müəssisələri hər il Tempus proqramı çərçivəsində orta hesabla 7-13 layihə təqdim edirdi. Tempus proqramının bu günə qədər elan edilmiş dörd çağırışı çərçivəsində ölkələr üzrə təqdim olunmuş layihə təkliflərinin statistik göstəricilərinə əsasən məlum olur ki, ilk üç çağırış çərçivəsində Azərbaycan ali təhsil müəssisələrinin tərəfdaş və ya əlaqələndirici olaraq iştirak etdiyi layihələrin sayı təqribən 18-20 arasında dəyişdiyi halda, son çağırış (2011-ci ilin oktyabr-fevral ayları) zamanı bu göstərici 2 dəfə artaraq 40 layihəyə bərabər olmuşdur. Bu layihə təklifləri çərçivəsində ali təhsil ocaqlarımızın əlaqələndirici funksiyasını icra etdiyi layihələrin sayı isə 8-dir ki, bu da Cənubi Qafqazın digər ölkələri ilə müqayisədə üstün rəqəmdir.

Layihə təkliflərinin artması, təbii olaraq, seçilmiş layihələrin sayına da müsbət təsirini vermişdir. Proqramın 4-cü çağırışı çərçivəsində Azərbaycan ali təhsil müəssisələrinin iştirakı ilə 10 layihə Avropa Komissiyası tərəfindən ilkin olaraq seçilmişdir. Yekun nəticələrə əsasən isə Azərbaycan ali təhsil müəssisələrinin iştirak etdiyi 5 layihə seçilmişdir.

1. Aİ-nin Şərq Tərəfdaşlığı Proqramına üzv ölkələrində bakalavr səviyyəsində tibb təhsilinin müasir standartlara yüksəldilməsi
2. Azərbaycanda mühəndislik sahəsi üzrə tədris prosesinin Bolonya prosesinin tələblərinə uyğunlaşdırılması
3. Miqrasiya və ali təhsil - bacarıqların və səmərəliliyin artırılması
4. Tədris proqramlarının keyfiyyətinin təmin olunması ilə bağlı sənədləşdirmə işləri
5. Sənaye ekologiyası üzrə müasir magistr təhsili proqramının yaradılması

Hər biri 3 il müddəti əhatə edən və əksəriyyətinə 1 milyondan artıq məbləğdə qrantın ayrılması nəzərdə tutulan bu layihələrdən 4-ündə Təhsil Nazirliyi də iştirak edir.

Bu günə qədər proqram çərçivəsində birbaşa Azərbaycana istiqamətlənmiş 27 layihə maliyyələşdirilmişdir. Hazırda əsas diqqət Azərbaycanın regionlarında yerləşən ali təhsil müəssisələrinə, o cümlədən mühəndislik (neft və qaz), ətraf mühit, iqtisadiyyat, telekommunikasiya, informasiya texnologiyaları və s. kimi sahələrə yönəldilir. Son illərdə paytaxt ali təhsil ocaqlarında xarici dil bilənlərin sayının artması, yerli universitetlər arasında əlaqələrin genişlənməsi və s. səbəblərə görə Tempus proqramına cəlb olunmuş təhsil müəssisələri arasında region universitetlərinin sayı da artmaqdadır. Hazırda ölkəmizin ali təhsil müəssisələrinin tərəfdaş olduğu ümumilikdə 9 layihə həyata keçirilməkdədir.

Erasmus Mundus Proqramı çərçivəsində həyata keçirilmiş tədbirlər. Erasmus Mundus proqramının 2011-ci il son seçim turunun nəticələrinə əsasən Bakı Dövlət Universiteti, Qafqaz Universiteti və Azərbaycan Dillər Universiteti yeni bir layihə qazanmışdır. Almaniyanın Corc Avqust adına Höttingen Universiteti tərəfindən koordinasiya edilən bu layihədə Cənubi Qafqazın digər ölkələri ilə yanaşı, Polşa, Estoniya, İspaniya, Belçika, İtaliya, Avstriya və İsveçin ali təhsil müəssisələri də təmsil olunur. Bu layihə çərçivəsində Azərbaycandan bakalavr (12), magistr (10), doktorantura (10) diplomdan sonrakı təhsil (5) və müəllim-pedaqoji heyət (5) daxil olmaqla ümumilikdə 42 şəxsin proqramda iştirakı nəzərdə tutulmuşdur.

“Erasmus Mundus Xarici Əməkdaşlıq Pəncərəsi – Lot 6” proqramı çərçivəsində 2007-ci ildən Azərbaycan Turizm İnstitutu, Gəncə Dövlət Universiteti və Xəzər Universitetinin birgə iştirakı ilə “Açıq Pəncərə Tələbə Mübadiləsi” layihəsi həyata keçirilir. 2014-cü ilə qədər davam etməsi nəzərdə tutulan layihə bakalavr, magistr, tədqiqatçı və akademik heyətin inkişaf imkanlarının təmin edilməsi məqsədini daşıyır və layihə çərçivəsində bu günə qədər Turizm İnstitutundan bakalavr pilləsi üzrə 15, magistr pilləsi üzrə 3, PhD üzrə 4, diplomdan sonrakı təhsil pilləsi üzrə 2 tələbə, o cümlədən 3 tədris işçisi, Gəncə Dövlət Universitetindən bakalavr pilləsi üzrə 10, magistr pilləsi üzrə 10, PhD pilləsi üzrə 5, diplomdan sonrakı təhsil pilləsi üzrə 2 tələbə, o cümlədən 3 tədris işçisi, Xəzər Universitetində isə 40 tələbə və təhsil işçisi mübadilə proqramının iştirakçısı olmuşdur.

Bununla yanaşı 13-14 oktyabr 2011-ci il tarixlərində Bakıda “Şərq Tərəfdaşlığı Proqramına üzv ölkələrdə Müəllimlərin Hazırlanması və İxtisasın Artırılması” mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilmişdir. Tədbirin məqsədi Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrində müəllimlərin təhsili və ixtisasartırması ilə bağlı təcrübə mübadiləsinin həyata keçirilməsi, bu sahədə mövcud praktikanın və gələcək

perspektivlərin müzakirəsi idi. Seminarda Şərqlə Tərəfdaşlığı Proqramına üzv ölkələrin nümayəndələri və Avropa İttifaqının ekspertləri daxil olmaqla 80 nəfər iştirak etmişdir.

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Beynəlxalq əməkdaşlığının əsas istiqamətlərindən biri də İSESKO ilə əlaqələrin inkişaf etdirilməsidir. Bu əlaqələr İSESKO tərəfindən təşkil olunan seminar və konfranslar çərçivəsində daha geniş vüsət almışdır.

18-21 aprel 2011 İSESKO-ya üzv ölkələrin Milli Komissiyalarının əlaqələndirici şəxsləri üçün İslamabadda keçirilmiş seminarda Nazirliyin Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin baş məsləhətçisi Aqil Vəliyev iştirak etmişdir. Seminarın məqsədi İSESKO-ya üzv ölkələrin Milli Komissiyalarında idarəetmə sahəsində çalışan mütəxəssislərin peşə bacarıqlarının təkmilləşdirilməsi və İSESKO ilə üzv ölkələrin Milli Komissiyaları arasında əməkdaşlıq mexanizmlərinin inkişaf etdirilməsi olmuşdur.

Cari ilin aprel ayında Təhsil Nazirliyi tərəfindən 2012-ci ildə İSESKO çərçivəsində aşağıdakı tədbirlərin keçirilməsini təklif edilmişdir:

1. Abidələrin mühafizəsi işində beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi məqsədilə beynəlxalq ekspertlərin iştirakı ilə seminar – aprel, 2012;
2. “Qayaüstü incəsənətin qorunması, öyrənilməsi və menecment” mövzusunda konfrans – noyabr, 2012;
3. Mirzə Fətəli Axundzadənin 200 illik yubileyinə həsr olunmuş konfrans – 2012;
4. Mirzə Ələkbər Sabirin 150 illik yubileyinə həsr olunmuş konfrans – 2012;
5. Yuxarı sinif şagirdləri (9-11) üçün elmi tədqiqat layihələri üzrə müsabiqələrin təşkili və qiymətləndirilməsi üzrə seminar – aprel, 2012;
6. “Doktorantura təhsilinin səmərəliliyinin artırılması yolları” adlı seminar – mart, 2012;
7. Elmi tədqiqatların nəticələrinin istehsalata tətbiqi: vəziyyət, problemlər, həll yolları – oktyabr, 2012;
8. İslam ölkələrinin İKT sahəsində təcrübəsinin Azərbaycanın orta təhsil müəssisələrində tətbiqi;
9. Texniki peşə təhsili sahəsində İslam ölkələrinin təcrübələrinin öyrənilməsi;
10. Universitetlərin reytinglərinin müəyyən edilməsi üzrə təcrübə bölgüsü.

12-15 dekabr 2011-ci il tarixlərində Bakıda “Qızların təhsilinin dəstəklənməsi məqsədi ilə məktəb kurikulumunun inkişafı: mövcud vəziyyət, problemlər və gələcək perspektivlər” mövzusunda sub-regional iclas keçirilmişdir. Tədbirin məqsədi qızların təhsili ilə bağlı müvafiq kurikulumların hazırlanması sahəsində çalışan mütəxəssislər üçün mövcud imkanların genişləndirilməsi ətrafında fikir mübadiləsinin aparılması, eləcə də məktəblərdə gender bərabərliyini artırmaqla qızların təhsilinin daha da inkişaf etdirilməsi olmuşdur.

V. Təhsil sahəsində xarici ölkələrlə ikitərəfli əməkdaşlıq. Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi 2011-ci ildə Beynəlxalq əməkdaşlıq sahəsində müxtəlif ölkələrin Təhsil Nazirlikləri ilə əməkdaşlıq əlaqələrinin davam etdirir. Bu əlaqələr sırasına Belarus Respublikası ilə təhsil sahəsində əlaqələr xüsusi yer tutur.

İki ölkə arasında təhsil sahəsində əlaqələr ikitərəfli görüşlər çərçivəsində davam etdirilir. Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi ilə Belarus Respublikasının Bakıdakı səfirliyi arasında sıx əməkdaşlıq əlaqələri yaradılmışdır. Cari ilin fevral ayında İnformatika və Radioelektronika üzrə Belarus Dövlət Universitetinin rektoru və Belarus Texniki Universitetinin prorektoru Bakıda səfərdə olmuşlar.

İki ölkə arasında təhsil sahəsində əlaqələr ticari-iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Azərbaycan-Belarus Hökumətlərarası Komissiyanın iclas protokolları çərçivəsində də davam etdirilir.

Cari ildə iki ölkə arasında 5 iclas protokolu imzalanmışdır. İki ölkə arasında hazırlanmış ticari-iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Azərbaycan-Belarus Hökumətlərarası Komissiyanın 6-cı iclas protokolunun “humanitar sahədə əməkdaşlıq üzrə” 5-ci bölməsinin 5.3 bəndində təhsillə bağlı məsələlər öz əksini tapmışdır.

Bununla əlaqədar olaraq, Təhsil Nazirliyi tərəfindən Belarus Dövlət Universiteti, Belarus Milli Texniki Universiteti və Belarus Dövlət İnformatika və Radioelektronika Universitetinin adlarının “2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı”nda əks olunmuş ali təhsil müəssisələri siyahısına daxil edilməsi təklif olunmuşdur.

Eyni zamanda 7 iyul 2011-ci il tarixində “Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Belarus Respublikası Hökuməti arasında təhsil sənədlərinin qarşılıqlı tanınması sahəsində əməkdaşlıq haqqında Saziş”i imzalanmışdır.

Qeyd olunanlarla yanaşı hazırda öz vəsaitləri hesabına Belarus Respublikasının ali təhsil müəssisələrində təhsil alan Azərbaycan vətəndaşlarının sayı artmaqdadır.

Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində əməkdaşlıq etdiyi digər ölkə Fransa Respublikasıdır. Bu əlaqələr qarşılıqlı səfərlər, tələbə mübadiləsi, və s. çərçivəsində həyata keçirilməkdədir. Bu əlaqələr Fransanın CNOUS təşkilatı imzalanmış Saziş çərçivəsində aparılır. Bu əlaqələrin davamı olaraq 01 mart 2011-ci il tarixində Heydər Əliyev Fondu, Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi, Fransanın Bakıdakı Səfirliyi və Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti Bakı şəhərində Fransız dili məktəbinin təsis edilməsi haqqında Niyət bəyənnaməsini imzalamışlar. Eyni zamanda cari ilin oktyabr ayında Bakıda Fransız dili məktəbinin təsis edilməsi üzrə Saziş imzalanmışdır.

12 aprel 2011-ci il tarixində Bakı şəhərində Azərbaycan Respublikası Hökuməti və İordaniya Haşimilər Krallığı Hökuməti arasında ticarət, iqtisadi və texniki əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiyanın ikinci iclasının Protokolu imzalanmışdır.

Yuxarıda göstərilən Protokolun “Təhsil sahəsində əməkdaşlıq” başlıqlı 13-cü bölməsində “Azərbaycanın ali təhsil müəssisələri üçün İordaniyada sərğinin keçirilməsi”, “hər iki ölkənin ali təhsil məktəbləri arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi” və “20 aprel 2009-cu il tarixində imzalanmış iki ölkə arasında təhsil sahəsi üzrə Anlaşma Memorandumunun həyata keçirilməsi” müddəaları öz əksini tapmışdır.

Sözgedən Protokolun “Təhsil sahəsində əməkdaşlıq” başlıqlı 13-cü bölməsində göstərilən “Azərbaycanın ali təhsil müəssisələri üçün İordaniyada sərğinin keçirilməsi” məsələsi ilə bağlı müvafiq ali təhsil müəssisələrinə məktubla müraciət olunmuş və qeyd olunan sərğinin 2012-ci ilin aprel-may aylarında keçirilməsi məqsədəuyğun hesab olunmuşdur. Göstərilən sərğinin təşkil olunması istiqamətində hazırda bu ölkənin Azərbaycan Respublikasındakı Səfirliyi ilə Təhsil Nazirliyi arasında müvafiq yazışmalar aparılmaqdadır.

Hazırda 21 nəfər İordaniyalı gənc müxtəlif səviyyələrdə Azərbaycanın ali məktəblərində təhsil alırlar.

Əməkdaşlıq etdiyimiz ölkələr sırasına Argentina da daxildir. 24 avqust 2011-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Argentinadakı Fövqəladə və Səlahiyyətli Səfiri Məmməd Əhmədzadə Argentinanın Elmi və Texniki Araşdırmalar üzrə Milli Şurasının (CONICET) prezidenti xanım Marta Rovira ilə görüşmüşdür. Görüşdə M.Rovira Argentinanın Azərbaycan Respublikası ilə elm və texnologiya sahəsində əməkdaşlıqda maraqlı olduğunu bildirmiş və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (AMEA) ilə ikitərəfli Sazişin imzalanmasını məqsədəuyğun hesab etmişdir. AMEA ilə CONICET arasında elm və texnologiya sahəsində əməkdaşlıq haqqında Saziş layihəsi müvafiq dövlət qurumları ilə razılaşdırılmış və imzalanması üçün hazırdır.

Yuxarıda göstərilən sənədi imzalamaq, habelə Azərbaycan tərəfi ilə müvafiq əməkdaşlıq mövzularını müzakirə etmək məqsədilə xanım Marta Rovira AMEA-nın sədri Mahmud Kərimovun dəvətini qəbul edərək 17-20 oktyabr 2011-ci il tarixlərində Azərbaycana səfər etmişdir. Səfər çərçivəsində xanım Marta Rovira Təhsil nazirliyində olmuş və təhsil sahəsində əməkdaşlığın müxtəlif istiqamətləri üzrə müzakirələr aparılmışdır.

Məlumat üçün bildiririk ki, Təhsil Nazirliyi tərəfindən “Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi və Argentina Respublikasının Təhsil Nazirliyi arasında təhsil sahəsində əməkdaşlıq haqqında Saziş” layihəsi hazırlanmış və müvafiq dövlət qurumları ilə razılaşdırılaraq qarşı tərəfə göndərilməsi məqsədi ilə Xarici İşlər Nazirliyinə təqdim olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində əməkdaşlıq etdiyi ölkələrdən biri də Yunanıstandır. Təhsil Nazirliyi tərəfindən ölkə rəhbərliyinə Yunanıstanla təhsil sahəsində əməkdaşlığın aşağıdakı istiqamətləri təklif olunmuşdur.

1. 5 aprel 2011-ci il tarixində Bakı şəhərində imzalanmış “Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Yunanıstan Respublikası Hökuməti arasında 2011-2012-2013-cü illər üçün elm, təhsil və mədəniyyət sahələrində əməkdaşlığa dair Proqram”a uyğun olaraq iki ölkənin ali təhsil müəssisələri arasında birbaşa əməkdaşlığın yaradılması, müvafiq saziş və protokolların imzalanması;
2. Yuxarıda göstərilən proqrama uyğun olaraq hər il təcrübə, elmi nəşrlərin mübadiləsi, birgə elmi tədqiqat layihələrinin hazırlanması və digər ölkədə mühazirələrin oxunması

- məqsədlə elmlər akademiyasının və ya ali təhsil müəssisələrinin professor-müəllim heyətinin iki (2) üzvünün səkkiz (8) günlük müddətə Yunanıstana göndərilməsi;
3. Yunan dilinin, tarixinin və mədəniyyətinin təbliği sahəsində Bakı Dövlət Universiteti ilə Afina Milli Kapodistriyan Universiteti arasında mövcud əməkdaşlığın genişləndirilməsi;
  4. Avropa İttifaqının (AI) "TEMPUS" proqramı çərçivəsində Bakı Dövlət Universiteti və Azərbaycan Dövlət Musiqi Akademiyası ilə yunan universitetləri (İonian və İoannina universitetləri) arasında əməkdaşlığın genişlənməsi;
  5. Azərbaycan Tibb Universiteti ilə Afina Texniki Universiteti arasında imzalanmış Saziş çərçivəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi;
  6. 2004-cü ildə Bakı Slavyan Universitetində yaradılmış Müasir Yunan dili və Mədəniyyət Mərkəzinin imkanlarından istifadə edərək universitetin tələbələrinin təcrübə mübadiləsi məqsədi ilə Yunanıstana göndərilməsi;
  7. Yunanıstan Respublikasında Azərbaycan dilinin, tarixinin və mədəniyyətinin təbliği üzrə Mərkəzin yaradılması istiqamətində lazımi tədbirlərin görülməsi.

Azərbaycan Respublikasının Avstraliya İttifaqı ilə təhsil sahəsində əlaqələri də inkişaf etməkdədir. Avstraliya İttifaqının Ankaradakı və eyni zamanda Bakıya akkreditə olunmuş səfiri cari ilin oktyabr ayında Təhsil Nazirliyində olmuş və ikitərəfli təhsil əlaqələrinin inkişaf istiqamətləri barədə müzakirələr aparılmışdır. Səfir iki ölkə arasında təhsil sahəsində müvafiq Sazişin imzalanmasında maraqlı olduğunu bildirmişdir.

Görüş zamanı 17 nəfər Azərbaycanlı gəncin Avstraliyada bakalavr və magistratura səviyyələrində təhsil almaları və onların əksəriyyətinin İKT və mühəndislik sahələri üzrə oxuduqları barədə Səfirə məlumat verilmişdir.

Beləliklə, 2011-ci ildə xarici ölkələrlə təhsil sahəsində 4 Saziş imzalanmışdır. Bu ölkələr sırasına Belarus Respublikası, Serbiya, Sloveniya və Yunanıstan daxildir.

Bununla yanaşı Çin və Avstriya ilə təhsil sahəsində ikitərəfli Sazişin imzalanması istiqamətində addımlar atılmaqdadır.

VI. Təhsil Nazirliyi əməkdaşlarının xarici ölkələrə səfərləri. Cari ildə Təhsil Nazirliyinin ümumilikdə əməkdaşlarımızın ezam olunduğu ölkələr Serbiya, Fransa, Almaniya, Pakistan, Rusiya, Polşa, Mərakeş Krallığı, Sinqapur, Belçika, Türkiyə, İtaliya, Braziliya, Avstriya, Danimarka, Ukrayna, Latviya, İran, Sloveniya, Qazaxıstan, Makedoniya, Macarıstan, Tailand, Gürcüstan, Özbəkistan, Belarus, Norveç, İsveç, Finlandiya, ABŞ-dır. 2011-ci ildə Təhsil Nazirliyi əməkdaşlarının ezamiyyə səfərlərinin ümumi sayı 59-dur.

2011-ci ildə Təhsil Naziri prof. Misir Mərdanovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti İsveç-Norveç-Finlandiya, Türkiyə, Gürcüstan və Həştərxanda ezamiyyədə olmuşdur. Bu səfərlər İsveç, Norveç və Finlandiyanın təhsil sistemi ilə tanışlıq, Həştərxanda Heydər Əliyev adına məktəbin açılışında iştirak, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anım mərasimi ilə əlaqədar Türkiyədə keçirilmiş tədbirdə iştirak, Gürcüstanda keçirilmiş İqtisadi əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiyanın 7-ci iclasında iştirak məqsədi ilə təşkil edilmişdir.

Yuxarıda qeyd olunmuş səfərlərin ümumilikdə 17-i bilavasitə Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin əməkdaşlarının xarici ölkələrə ezamiyyələri ilə bağlı olmuşdur. Bu ezamiyyələr əsasən YUNESKO, İSESKO, Avropa Şurası və Avropa İttifaqının müxtəlif layihə və proqramları, Avropa Şurasının təhsil və ali təhsil üzrə Rəhbər Komitələrinin iclasları, Avropa Komissiyasının Tempus, Jan Mone, Avropa Şurasının Pestalozzi proqramları, Beynəlxalq Gənclər Forumu, həmçinin Dövlət Proqramı çərçivəsində xaricdə təhsil alan tələbələrimizlə görüşlərdə iştirak məqsədi ilə təşkil olunmuş səfərlərdir.

VII. 2012-ci il üçün nəzərdə tutulan fəaliyyət istiqamətləri. Nazirliyin Beynəlxalq əlaqələr şöbəsi 2012-ci ildə aşağıdakı prioritet istiqamətlər üzrə fəaliyyət göstərəcəkdir:

1. Beynəlxalq təşkilatlarla təhsil sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi;
2. Avropa İttifaqı, Avropa Şurası, YUNESKO, İSESKO kimi nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlar ilə birgə layihələrin həyata keçirilməsi;
3. Xarici ölkələr və beynəlxalq təşkilatlarla mövcud olan təhsil sahəsində sazişlərin və protokolların səmərəli şəkildə həyata keçirilməsi və digər ölkələrlə bu Sazişlərin layihələrinin hazırlanması;

4. Xarici təşkilatlarla Azərbaycanda birgə konfransların, seminarların keçirilməsi;
5. Xaricdə keçirilən beynəlxalq tədbirlərdə Nazirliyin əməkdaşlarının iştirakının təmin edilməsi;
6. Xarici ölkələrin və beynəlxalq təşkilatların Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən islahatlar haqqında məlumatlandırılması;
7. Azərbaycan təhsil sisteminə əlavə sərmayələrin cəlb olunması məqsədilə xarici ölkələrlə və donor təşkilatlarla işin gücləndirilməsi;
8. Azərbaycanın ali təhsil müəssisələrində çalışan professor-müəllim heyətinin xaricdə keçirilən beynəlxalq tədbirlərdə iştirakının təmin edilməsi;
9. “2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı” çərçivəsində seçilən ali təhsil müəssisələrinin və müvafiq ixtisasların yenidən hazırlanması və tədbirlərin həyata keçirilməsi;
10. Avropa İttifaqı ilə imzalanacaq Assosiativ Saziş çərçivəsində təhsil sahəsində əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi;
11. Avropa İttifaqının Erasmus-Mundus, TEMPUS və Jan Mone proqramlarının imkanlarından geniş istifadə olunması;
12. Azərbaycanın orta təhsil müəssisələrinin Avropa İttifaqının e-twinning proqramına qoşulmasının təmin edilməsi;
13. Təhsil Nazirliyi tərəfindən hazırlanmış Xarici ölkə və beynəlxalq təşkilatlarla təhsil sahəsində əməkdaşlıq haqqında Saziş və protokol layihələrinin imzalanmasının sürətləndirilməsi;
14. Xarici ölkələr tərəfindən təklif olunan təqaüd proqramlarında Azərbaycan gənclərinin iştirakının təmin edilməsi.